

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

29. veebruar 2024*

Eelotsusetaotlus – Lennutransport – Määrus (EL) nr 261/2004 – Artikli 5 lõiked 1 ja 3 – Artikli 7 lõige 1 – Lennureisijatele hüvitise maksmine lennu tühistamise korral – Õiguse hüvitisele olemus ja alus – Reisija nõude lennuettevõtja vastu loovutamise äriühingule – Lepingutingimus, mis keelab sellise loovutamise – Artikkel 15 – Kohustustest loobumist käsitlev keeld

Kohtuasjas C-11/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca (Palma kaubanduskohus nr 1, Hispaania) 31. oktoobri 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 12. jaanuaril 2023, menetluses

Eventmedia Soluciones SL

versus

Air Europa Líneas Aéreas SAU,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe (ettekandja), Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Piçarra, N. Jääskinen ja M. Gavalec,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Eventmedia Soluciones SL, esindajad: *procuradora* R. M. Jiménez Varela ja *abogada* A. M. Martínez Cuadros,
- Air Europa Líneas Aéreas SAU, esindajad: *procuradora* N. de Dorremochea Guiot ja *abogado* E. Olea Ballesteros,
- Hispaania valitsus, esindaja: L. Aguilera Ruiz,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

- Leedu valitsus, esindajad: S. Grigonis ja V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. L. Buendía Sierra, N. Ruiz García ja G. Wilms,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (ELT 2004, L 46, lk 1; ELT eriväljaanne 07/08, lk 10; parandus ELT 2018, L 155, lk 35), artikli 5 lõike 1 punkti c ja lõiget 3, artikli 7 lõiget 1 ja artiklit 15 ning nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on Eventmedia Soluciones SL (edaspidi „Eventmedia“), kellele on kuus lennureisijat loovutanud oma nõuded, ja teine pool on Air Europa Líneas Aéreas SAU (edaspidi „Air Europa“), ning vaidluse ese on hüvitis lennu tühistamise eest.

Liidu õigus

Määrus (EL) nr 44/2001

- 3 Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) artikli 5 punkti 1 alapunktis a oli ette nähtud:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib teises liikmesriigis kaevata:

1. a) lepingutega seotud asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus [...]“.

Määrus nr 261/2004

- 4 Määruse nr 261/2004 põhjendused 1, 7 ja 20 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) Õhustranspordi valdkonnas ühenduse võetava meetme eesmärk on muu hulgas tagada reisijate kaitstuse kõrge tase. Peale selle tuleks täielikult võtta arvesse kõiki tarbijakaitse üldisi nõudeid.

[...]

(7) Käesoleva määruse tõhusa kohaldamise tagamiseks peaks selles määruses sätestatud kohustuste täitmine jääma tegutsevale lennuettevõtjale, kes teostab või kavatseb teostada lennu, olenemata sellest, kas lennuk kuulub kõnealusele ettevõtjale, on renditud ilma (*dry lease*) või koos meeskonnaga (*wet lease*) või kasutatakse seda muul alusel.

[...]

(20) Reisijaid tuleks lennureisist mahajätmisest ning lendude tühistamisest või hilinemisest täielikult teavitada, et nad saaksid tõhusalt oma õigusi kasutada.“

5 Selle määruse artikli 1 lõike 1 punkt b on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas määruses kehtestatakse siin nimetatud tingimustel reisijate minimaalsed õigused järgmistes olukordades:

[...]

b) lend tühistatakse [...]“.

6 Määruse artikli 2 punktis b on määratletud mõiste „tegutsev lennuettevõtja“ kui „lennuettevõtja, kes teostab või kavatseb teostada lennu reisijaga sõlmitud lepingu alusel või sellise teise füüsilise või juriidilise isiku nimel, kes on sõlminud reisijaga lepingu“.

7 Sama määruse artikli 3 „Kohaldamisala“ lõikes 5 on ette nähtud:

„Seda määrust kohaldatakse mis tahes lennuettevõtja suhtes, kes korraldab lõigetes 1 ja 2 osutatud reisijatele reise. Kui tegutsev lennuettevõtja, kes ei ole sõlminud reisijaga lepingut, täidab käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, käsitatakse seda ettevõtjat tegutsevana selle isiku nimel, kes on kõnealuse reisijaga lepingu sõlminud.“

8 Määruse nr 261/2004 artiklis 5 „Tühistamine“ on sätestatud:

„1. Lennu tühistamise korral:

[...]

c) on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist vastavalt artiklile 7, välja arvatud juhul, kui

[...]

3. Tegutsev lennuettevõtja ei ole kohustatud maksma hüvitist vastavalt artiklile 7, kui ta suudab tõestada, et tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud, mida ei oleks suudetud vältida isegi siis, kui oleks võetud kõik vajalikud meetmed.

[...]“.

- 9 Määruse artikli 7 „Õigus hüvitisele“ lõike 1 esimeses lõigus on ette nähtud:
- „Kui osutatakse käesolevale artiklile, saavad reisijad hüvitist kuni:
- a) 250 euro ulatuses kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
  - b) 400 euro ulatuses kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul;
  - c) 600 euro ulatuses kõikide muude kui punktides a või b nimetatud lendude puhul.“
- 10 Määruse artiklis 15 „Kohustustest loobumist käsitlev keeld“ on sätestatud:
- „1. Käesoleva määruse alusel reisijate ees võetud kohustusi ei või piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingusse märgitava mööndus- või piirava klausliga.
2. Kui reisija suhtes sellist mööndus- või piiravat klauslit kohaldatakse või kui reisijat ei teavitata korralikult tema õigustest ja ta on selle tulemusel võtnud vastu hüvitise, mis on väiksem käesolevas määruses ettenähtust, on reisijal ikkagi õigus vajalikele menetlustele pädevates kohtutes või ametiasutustes, et saada kätte täiendav hüvitis.“

Direktiiv 93/13

- 11 Direktiivi 93/13 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud:
- „Liikmesriigid sätestavad, et ebaõiglased tingimused lepingus, mille müüja või teenuste osutaja on oma siseriiklike õigusaktide alusel tarbijaga sõlminud, ei ole tarbijale siduvad ning leping on kõnealustel tingimustel lepinguosalistele jätkuvalt siduv ainult juhul, kui seda on võimalik jätkata nii, et see sisaldab ebaõiglasi tingimusi.“
- 12 Selle direktiivi artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:
- „Liikmesriigid tagavad, et tarbijate ja konkurentide huvides oleksid olemas piisavad ja tõhusad vahendid, et lõpetada ebaõiglaste tingimuste seadmine lepingutes, mis müüjad või teenuste osutajad tarbijatega sõlmivad.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Kuus lennureisijat, kelle 24. märtsil 2022 toimuma pidanud lend Santa Cruze (Boliivia) Viru Viru lennujaamast Madridi (Hispaania) tühistati, loovutasid oma hüvitisenõuded Air Europa vastu äriühingule Eventmedia.
- 14 Seejärel esitas Eventmedia eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorcale (Palma kaubanduskohus nr 1, Hispaania), hagi Air Europa vastu, nõudes määruse nr 261/2004 alusel 600 euro suurust hüvitist iga reisija kohta.
- 15 Air Europa vaidlustas selles kohtus Eventmedia õiguse esitada hagi. Tema sõnul ei olnud nõude loovutamine õiguslikult kehtiv, kuna sellega rikuti reisijate õiguste loovutamise keeldu, mis on ette nähtud tema veolepingu tüüptingimuste punktis 15.1 (edaspidi „vaidlusalune tingimus“).

Selles tingimuses on ette nähtud, et „[k]ui kokku ei ole lepitud teisiti, on Air Europa ja iga vedaja artikli 1 kohane vastutus kindlaks määratud pileti väljastanud vedaja veotingimustega. Reisija õigused on seotud tema isikuga ja nende loovutamine ei ole lubatud“.

- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab, et Hispaania õiguse kohaselt võib lennureisija kohtus tugineda määruses nr 261/2004 ette nähtud õigusele saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist nn lihtsustatud menetluse korras, ilma et teda peaks esindama advokaat. Praktikast kasutavad lennureisijad seda võimalust harva, kuna enamik lennuettevõtjaid vaidlustavad nõuded ja menetluseeskirjad on keerukad. Lisaks võib lennureisija anda esindajale volituse ilmuda kohtusse tema nimel ja huvides.
- 17 Lõpuks võib Hispaania õiguse kohaselt lennureisija loovutada oma nõudeõiguse lennuettevõtja vastu muu hulgas üksusele, kes on keskendunud määruse nr 261/2004 alusel esitatud nõuetele. Sellisel juhul osaleb see üksus menetluses enda nimel ja enda arvel, kaitstes oma huvi nõude omandajana.
- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib samas, et kõnealune lepingutingimus piirab lennureisijate võimalust neile kuuluvaid õigusi loovutada. Seetõttu on tal tekkinud küsimus, kas selline tingimus on liidu õigusega kooskõlas.
- 19 Kõigepealt leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et on vaja kindlaks teha, kas veolepingu tüüptingimustes esitatud klausel, mis keelab lennureisijale kuuluvate õiguste loovutamise, kujutab endast lennureisijate ees olevate kohustuste piirangut, mis kuulub määruse nr 261/2004 artikli 15 kohaldamisalasse. Kui see on nii, siis oleks kõnealune lepingutingimus algusest peale tühine, kuna see on vastuolus imperatiivse või keelava normiga Hispaania õiguse tähenduses.
- 20 Seejärel märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna Hispaania kohtud on lähenenud sellele küsimusele erinevalt, on oluline määrata kindlaks, milline olemus on määruse nr 261/2004 artiklis 5 ja artikli 7 lõikes 1 ette nähtud õigusel hüvitisele. Selles küsimuses võib 7. märtsi 2018. aasta kohtuotsusest *flightright* jt (C-274/16, C-447/16 ja C-448/16, EU:C:2018:160, punkt 63) ning 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsusest *Primera Air Scandinavia* (C-215/18, EU:C:2020:235, punkt 49) aru saada, et tegemist on lepingulise õigusega. Seevastu asjaolu, et määruse nr 261/2004 artikkel 5 koostoimes selle määruse põhjendusega 7 ja artikli 2 punktiga b paneb tegutsevale lennuettevõtjale vastutuse isegi juhul, kui ta ei ole lennureisijaga lepingut sõlminud, annab alust arvata, et lennureisija õigus hüvitisele tekib vahetult nimetatud määruse alusel.
- 21 Teise võimalusena juhuks, kui määruse nr 261/2004 artikliga 15 ei ole vastuolus lepingutingimus, mis keelab lennureisija õiguste loovutamise, või juhul, kui selles määruses ette nähtud hüvitise saamise õigusel on lepinguline alus, esitab eelotsusetaotluse esitanud kohus lõpuks küsimuse direktiivi 93/13 tõlgendamise kohta. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sellega seoses teada, kas, ja kui, siis millistel tingimustel võib ta kahe ettevõtja vahelises vaidluses omal algatusel tuvastada, et ebaõiglane on tingimus, mis sisaldub ühe nendest ettevõtjatest ja tarbija, kes loovutas oma õigused teisele ettevõtjale, vahel sõlmitud lepingus.

22 Neil asjaoludel otsustas Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca (Palma kaubanduskohus nr 1) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas määruse [nr 261/2004] artiklis 15 viidatud keelatud erandiks võib pidada [vaidlusalust] lennuveolepingu [tingimust], kuna see piirab vedaja kohustusi, piirates reisijate võimalust kasutada õigust saada lennu tühistamisel hüvitist nõude loovutamise korral?
2. Kas määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 7 lõiget 1, artikli 5 lõike 1 punkti c ja artikli 5 lõiget 3 [koostoimes] võib tõlgendada nii, et lennu tühistamise eest hüvitise maksmise kohustus, mis lasub tegutseval lennuettevõtjal, on [selle] määrusega pandud kohustus, mis ei olene sellest, kas reisijaga on sõlmitud veoleping, ega sellest, kas lennuettevõtja rikub süüliselt lepingutingimusi?
[...]
3. [Kolmanda võimalusena, kui leitakse, et eespool nimetatud lepingutingimus ei kujuta endast määruse nr 261/2004 artikliga 15 keelatud erandit või et õigus hüvitisele on lepinguline, siis kas direktiivi 93/13] artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigi kohus, kes menetleb hagi, milles nõutakse määruse [nr 261/2004] artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hüvitist lennu tühistamise eest, peab omal algatusel kontrollima seda, kas ebaõiglane on veolepingus sisalduv tingimus, mis ei luba reisijal loovutada oma õigusi, kui hagi esitab õiguse omandaja, kes erinevalt õiguse loovutajast ei ole tarbija ega kasutaja?
4. Kui omal algatusel kontrollimine on asjakohane, siis kas kohustuse teavitada tarbijat ja tuvastada, kas ta viitab lepingutingimuse ebaõiglusele või on sellega nõus, võib jätta tähelepanuta, kui tarbija on oma nõude lõplikult loovutanud, minnes vastuollu tingimusega – mis võib olla ebaõiglane –, mis keelas nõude loovutamise?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Teine küsimus

- 23 Teise küsimusega, mida tuleb analüüsida esimesena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c lõiget 3 ning artikli 7 lõiget 1 koostoimes tuleb tõlgendada nii, et lennu tühistamise korral tulenevad lennureisijate õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt nendes sätetes ette nähtud hüvitist ja viimati nimetatu vastav kohustus hüvitist maksta nimetatud määrusest, või nii, et selle õiguse ja kohustuse aluseks on leping, mille võivad olla sõlminud kõnealune lennuettevõtja ja lennureisija, või tuleneb see isegi nimetatud lennuettevõtja poolt sellise lepingu süüliselt täitmata jätmisest.
- 24 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa sätte on (11. mai 2017. aasta kohtuotsus Krijgsman, C-302/16, EU:C:2017:359, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 29. septembri 2022. aasta kohtuotsus LOT (haldusasutuse määratud hüvitis), C-597/20, EU:C:2022:735, punkt 21).

- 25 Määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c on sätestatud, et lennu tühistamise korral „on asjaomastel reisijatel õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt hüvitist“ vastavalt artiklile 7, välja arvatud juhul, kui neid on tühistamisest teavitatud esimesena nimetatud sättes ette nähtud tingimustel (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Airhelp, C-263/20, EU:C:2021:1039, punkt 49). Selle artikli lõikes 3 on kindlaks määratud tingimused, mille korral ei ole tegutsev lennuettevõtja kohustatud hüvitist maksma, kui tühistamise põhjustasid erakorralised asjaolud (vt selle kohta 22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, punkt 20).
- 26 Seejärel on määruse artikli 7 lõikes 1 kindlaks määratud kindlasummalised hüvitised, millele lennureisijal on õigus, kui osutatakse sellele määruse sättele.
- 27 Arvestades nende sätete sõnastust ja Euroopa Kohtu praktikat, on õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt ühtlustatud ja ühtse määra alusel arvatud hüvitist üks peamisi õigusi, mis määrusega nr 261/2004 lennureisijatele on antud (vt selle kohta 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, punkt 37).
- 28 Sellest järeldub, et lennu tühistamise korral tuleneb määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktis c nimetatud lennureisijate õigus hüvitisele ja selle määruse artikli 7 lõikes 1 sätestatud lennuettevõtja kohustus maksta hüvitist vahetult sellest määrusest. Seega ei saa asuda seisukohale, et selle õiguse ja kohustuse aluseks on leping, mille lennureisija ja asjaomane tegutsev lennuettevõtja võivad olla sõlminud, ega ammugi mitte see, et viimane jättis selle lepingu süüliselt täitmata.
- 29 Seda tõlgendust kinnitab määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c ja lõike 3 ning artikli 7 lõike 1 kontekst ja ka selle määruse eesmärk.
- 30 Mis kõigepealt puudutab nimetatud konteksti, siis tuleb esiteks märkida, et määruse nr 261/2004 artikli 1 lõike 1 punkti b kohaselt „kehtestatakse“ selles sättes nimetatud tingimustel lennureisijate minimaalsed õigused nende lennu tühistamise korral.
- 31 Teiseks tuleneb määruse nr 261/2004 artikli 2 punktist b koostoimes artikli 3 lõikega 5, et reisija, kelle lend tühistatakse või hilineb, võib selle määruse alusel esitada tegutseva lennuettevõtja vastu nõude, isegi kui reisija ja see lennuettevõtja ei ole omavahel lepingut sõlminud (vt selle kohta 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, punktid 27–29).
- 32 Need sätted kinnitavad seega tõlgendust, et lennureisijate õigus saada nende lennu tühistamise korral määruse nr 261/2004 artiklites 5 ja 7 ette nähtud hüvitist tuleneb vahetult sellest määrusest.
- 33 Seejärel, mis puudutab määruse nr 261/2004 eesmärki, siis nagu nähtub määruse põhjendusest 1, on selle eesmärk tagada lennureisijate kaitstuse kõrge tase, mistõttu tuleb viimati nimetatutele antud õigusi tõlgendada laialt (vt selle kohta 4. oktoobri 2012. aasta kohtuotsus Rodríguez Cachafeiro ja Martínez-Reboredo Varela-Villamor, C-321/11, EU:C:2012:609, punkt 25, ja 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, punkt 93).

- 34 Käesoleva kohtuotsuse punktis 28 esitatud tõlgendus määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktile c koostoimes artikli 7 lõikega 1 on selle eesmärgiga kooskõlas, kuna see tagab, et igal lennureisijal, kelle lend on tühistatud, on õigus saada hüvitist nendes sätetes ette nähtud tingimustel, olenemata sellest, kas ta on sõlminud tegutseva lennuettevõtjaga veolepingu või mitte.
- 35 Selline tõlgendus ei ole ka mingil moel vastuolus Euroopa Kohtu praktikaga, mille kohaselt hagid, mis puudutavad õigust hüvitisele määruse nr 261/2004 alusel, on „lepingutega seotud asjad“ määruse nr 44/2001 artikli 5 punkti 1 tähenduses (vt selle kohta 7. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *flightright jt*, C-274/16, C-447/16 ja C-448/16, EU:C:2018:160, punktid 63–65, ning 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, punkt 49). Nimelt soovis Euroopa Kohus oma kohtupraktikas tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse kohta tagada mõiste „lepingutega seotud asjad“ ühetaolise kohaldamise selle sätte tähenduses, otsustades, et selle mõiste alla kuulumiseks ei ole oluline, et lennureisija ei sõlminud veolepingut mitte otse asjaomase tegutseva lennuettevõtjaga, vaid mõne teise teenuseosutajaga, näiteks reisibürooga. Nagu märkisid Hispaania valitsus ja Euroopa Komisjon, ei ole selle kohtupraktika eesmärk määrata kindlaks määruses nr 261/2004 ette nähtud hüvitise saamise õiguse alust.
- 36 Sellega seoses tuleb märkida, et lepingu alusel esitatud hagi eesmärgiks võib olla sellise nõude esitamine, mis tugineb lepingutingimustele või õigusnormidele, mis kuuluvad selle lepingu tõttu kohaldamisele (vt selle kohta 24. novembri 2020. aasta kohtuotsus *Wikingerhof*, C-59/19, EU:C:2020:950, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika). Kohtuvaidluses, nagu on tegemist põhikohtuasjas, kus lennureisija või ettevõtja, kellele lennureisija on loovutanud oma nõudeõiguse lennuettevõtja vastu, esitatud kahju hüvitamise hagi tegutseva lennuettevõtja vastu tugineb kahtlemata lepingule, mis on sõlmitud kas asjaomase lennuettevõtjaga mõne teise teenuseosutajaga (vt selle kohta 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Primera Air Scandinavia*, C-215/18, EU:C:2020:235, punktid 50–52), tuleneb õigus hüvitisele, mida see reisija või ettevõtja, kellele nõue on loovutatud, võib selles hakis nõuda, eelkõige juhul kui lend tühistati, omakorda vahetult määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punktist c koostoimes artikli 7 lõikega 1, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 28 ja 32.
- 37 Kõiki eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c, lõiget 3 ja artikli 7 lõiget 1 koostoimes tuleb tõlgendada nii, et lennu tühistamise korral tulenevad lennureisija õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt nendes sätetes ette nähtud hüvitist ja viimati nimetatute sellele vastav kohustus maksta hüvitist vahetult sellest määrusest.

Esimene küsimus

- 38 Esimese küsimusega, mida tuleb analüüsida teisena, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 261/2004 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus veolepingusse lisatud tingimus, mis keelab nende õiguste loovutamise, mis on lennureisijal tegutseva lennuettevõtja suhtes selle määruse sätete alusel.
- 39 Määruse nr 261/2004 artikli 15 „Kohustustest loobumist käsitlev keeld“ lõikes 1 on ette nähtud, et selle määrusega hõlmatud lennuettevõtjate kohustusi reisijate ees ei või piirata ega nendest loobuda, eelkõige veolepingusse märgitava erandi või piirava klausliga.

- 40 Vastavalt sellele sättele ja võttes arvesse vastust teisele küsimusele, ei saa tegutseva lennuettevõtja kohustust maksta lennu tühistamise korral selle määruse artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hüvitist lepinguga piirata ega sellest loobuda.
- 41 Sellega seoses tuleb lisada, et arvestades lennureisijate kaitstuse kõrge taseme eesmärki, mis on ka määruse nr 261/2004 artikli 15 aluseks, ja seda, et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 33 viidatud kohtupraktikale tuleb reisijatele antud õigusi tõlgendada laialt, peab ka seda sätet tõlgendama laialt osas, milles see keelab teha nendest õigustest erandeid (vt analoogia alusel 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Blue Air – Airline Management Solutions*, C-584/18, EU:C:2020:324, punkt 102).
- 42 Seega, võttes arvesse selles sättes kasutatud määrsõna „eelkõige“ ja nimetatud eesmärki, tuleb lisaks veolepingus – reisija allkirjastatud vastastikusel aktis – sisalduvatele eranditele tunnistada lubamatuks ka ja *a fortiori* need erandid, mis sisalduvad teistes tegutsevalt lennuettevõtjalt pärinevates ühepoolsetes dokumentides, millele see lennuettevõtja kavatses tugineda asjaomaste lennureisijate suhtes (vt selle kohta 30. aprilli 2020. aasta kohtuotsus *Blue Air – Airline Management Solutions*, C-584/18, EU:C:2020:324, punkt 102). Sama sätet võib seega kohaldada eranditele, mis sisalduvad veolepingu tüüptingimustes.
- 43 Lisaks, seda eesmärki arvestades ja tagamaks lennureisijate õiguse hüvitisele tõhusus, ei tule pidada määruse nr 261/2004 artikliga 15 keelatuks mitte ainult neid erandeid või piiranguid, mis puudutavad otseselt seda õigust kui sellist, vaid ka piiranguid, mis kohaldatavate õigusnormidega võrreldes piiravad viise, kuidas reisijad saavad seda õigust kasutada.
- 44 Tagamaks lennureisijate kaitstuse kõrge tase ja võimaldamaks neil vastavalt määruse nr 261/2004 põhjenduses 20 esitatud eesmärgile tõhusalt kasutada oma õigusi, tuleb tagada reisijale, kelle lend on tühistatud, vabadus valida oma õiguse kaitsmiseks kõige tõhusam viis, eelkõige võimaldades tal otsustada, kas pöörduda otse tegutseva lennuettevõtja poole, pädevate kohtute poole, või kui see on ette nähtud asjakohases riigisisises õiguses, loovutada oma nõue kolmandale isikule, et vältida raskusi ja kulusid, mis võivad nõude väikese maksumuse tõttu reisijat heidutada isiklikult selle vedaja vastu pöördumast.
- 45 Sellest järeldub, et veolepingu tüüptingimustes sisalduv klausel, mis keelab lennureisijal loovutada õigusi, mis tal on tegutseva lennuettevõtja suhtes, kujutab endast keelatud erandit määruse nr 261/2004 artikli 15 tähenduses.
- 46 Eeltoodud põhjendusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 261/2004 artiklit 15 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus veolepingu selline tingimus, mis keelab nende õiguste loovutamise, mis on lennureisijal tegutseva lennuettevõtja suhtes selle määruse sätete alusel.

Kolmas ja neljas küsimus

- 47 Võttes arvesse esimesele ja teisele küsimusele antud vastust, ei ole kolmandale ja neljandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 5 lõike 1 punkti c, lõiget 3 ja artikli 7 lõiget 1 koostoimes**

tuleb tõlgendada nii, et

lennu tühistamise korral tulenevad lennureisija õigus saada tegutsevalt lennuettevõtjalt nendes sätetes ette nähtud hüvitist ja viimati nimetatud sellele vastav kohustus maksta hüvitist vahetult sellest määrusest.

- 2. Määruse nr 261/2004 artiklit 15**

tuleb tõlgendada nii, et

sellega on vastuolus veolepingu selline tingimus, mis keelab nende õiguste loovutamise, mis on lennureisijal tegutseva lennuettevõtja suhtes selle määruse sätete alusel.

Allkirjad